

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas uzklauššanas sanāksme

par AS "Conexus Baltic Grid" dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma tarifu
projektu

Protokols

Rīgā

2020.gada 27.novembrī

Nr.10

Sanāksmi vada:

V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis

Piedalījās:

V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;

V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;

V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;

V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;

V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V. Uzvārds, Regulatora pārstāve.

V. Uzvārds, AS "Latvijas gāze" pārstāvis;

V. Uzvārds, AS "Latvijas gāze" pārstāvis;

V. Uzvārds, AS "Latvijas gāze" pārstāve;

V. Uzvārds, AS "Latvijas gāze" pārstāve;

V. Uzvārds, AS "Latvenergo" pārstāvis;

V. Uzvārds, AJ POWER GRUPA pārstāvis.

Uzaicinātie:

V. Uzvārds, AS "Conexus Baltic Grid" pārstāvis;

V. Uzvārds, AS "Conexus Baltic Grid" pārstāve;

V. Uzvārds, AS "Conexus Baltic Grid" pārstāve;

V. Uzvārds, AS "Conexus Baltic Grid" pārstāvis;

V. Uzvārds, AS "Conexus Baltic Grid" pārstāvis;

V. Uzvārds, AS "Conexus Baltic Grid" pārstāvis.

Protokolē:

V. Uzvārds, Regulatora pārstāve.

Sanāksme sākas plkst. 10.00.

Darba kārtība:

1. Informācija par uzklauššanas sanāksmes norises kārtību.
2. Komersanta pamatojums par jauno tarifu apstiprināšanas nepieciešamību.
3. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku jautājumi un komersanta pārstāvja atbildes par tarifu projektu.
4. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku priekšlikumi un ieteikumi par AS "Conexus Baltic Grid" dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma tarifu projektu.

1. Informācija par uzklauššanas sanāksmes norises kārtību.

Regulatora pārstāvis informē klātesošos uzklauššanas sanāksmes dalībniekus par sanāksmes mērķi un norises kārtību, par tarifu projekta izvērtēšanas laiku, spēkā stāšanās brīdi, priekšlikumu iesniegšanas kārtību, kā arī sniedz vispārīgu informāciju par regulēto pakalpojumu.

Regulatora pārstāvis aicina AS "Conexus Baltic Grid" pārstāvi iepazīstināt uzklauššanas sanāksmes dalībniekus ar informāciju un pamatojumiem par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā (turpmāk – Regulators) iesniegto dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma tarifu projektu.

2. Komersanta pamatojums par jauno tarifu apstiprināšanas nepieciešamību.

Komersants ir sagatavojis prezentāciju (skaidrojumus par dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma tarifu apstiprināšanas nepieciešamību).

AS "Conexus Baltic Grid" pārstāvis iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar Regulatorā iesniegto dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma tarifu projektu (turpmāk – Tarifu projekts) un tā iesniegšanas iemesliem.

AS "Conexus Baltic Grid" pārstāvis norāda, ka galvenie iemesli Tarifu projekta izstrādei un iesniegšanai ir Regulatora 2020.gada 8.oktobra lēmums Nr.1/15 "Dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika" (turpmāk – Metodika), kas paredz būtiskas izmaiņas Tarifu projekta aprēķināšanā, kā arī notikušās izmaiņas Inčukalna pazemes gāzes krātuves (turpmāk – Krātuve) regulējumā, kas paredz atšķirīgus principus Krātuves pakalpojuma izmantošanā. Kā vēl viens būtisks iemesls Tarifu projekta izstrādei ir tas, ka 2020./2021.gada krātuves cikls ir pēdējais cikls, kuram ir apstiprināti dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma tarifi (turpmāk – Tarifi).

Par Tarifu projekta aprēķināšanas bāzi ir izmantota:

- Regulatora apstiprinātā kapitāla atdeves likme – 2,65%;
- regulatīvais periods – 60 mēneši no 2021.gada 1.maija līdz 2026.gada 30.aprīlim;
- kopējie atļautie ieņēmumi regulatīvajā periodā – 125 milj. *euro*;
- prognozētā rezervētā jauda pirmajam tarifu periodam – 17,8 TWh, kas atbilst iepriekšējo trīs krātuves ciklu vidējai rezervētajai jaudai;
- regulējamo aktīvu bāzes (turpmāk – RAB) vidējā vērtība regulatīvajā periodā – 193 milj. *euro*.

Salīdzinot ar spēkā esošajiem Tarifiem, Tarifu projekta aprēķinā iekļautie vidējie atļautie ieņēmumi vienā krātuves ciklā palielinās par 12% jeb 2,7 milj. *euro*, savukārt RAB vērtība palielinās par 28% un veido 193 037 tūkst. *euro* (iepriekš – 150 624 tūkst. *euro*). RAB vērtības pieaugumu ietekmē Krātuves modernizācijas projekts, kura ieguldījuma apjoms sasniedz 88 milj. *euro*. Ņemot vērā, ka AS “Conexus Baltic Grid” līdzfinansējums sastāda tikai 50% no kopējām ieguldījuma izmaksām, RAB aprēķinā tiek iekļauti 44 milj. *euro*.

Tarifu projektā ir aprēķināti sekojoši Krātuves jaudas produktu tarifi:

Krātuves jaudas produkts	Noteiktais koeficients	Aprēķinātais tarifs <i>euro/MWh</i> /krātuves ciklā	Plānotais rezervētais apjoms produkta ietvaros, GWh	Plānotie apjomi no produkta rezervēšanas, <i>euro</i>
Grupētās jaudas produkts	-	1,4023	13,836	19 403 000
Divu gadu grupētās jaudas produkts	1,0019	1,4050	4*	5 657 000**
Atslēdzamās jaudas produkts	0,7959	1,1161	0	0
Krājumu pārceļšanas produkts	2,5	1,7796	0	0
Virtuālās pretplūsmas produkts	-	0,3471	0	0

*2 TWh kārtējā krātuves ciklā un 2 TWh iepriekšējā krātuves ciklā.

** 2 810 tūkst. *euro* kārtējā krātuves ciklā un 2 847 tūkst. *euro* iepriekšējā krātuves ciklā.

Tarifu projekta aprēķinā ir iekļauti divi jauni Krātuves jaudas produkti - atslēdzamās jaudas produkts (turpmāk – AJP) un krājumu pārceļšanas produkts (turpmāk – KPP). AJP būs iespējams rezervēt izolē tādā gadījumā, ja rezervētā Krātuves jauda grupētās jaudas produkta (turpmāk – GJP) un divu gadu grupētās jaudas produkta (turpmāk – 2GJP) ietvaros nenodrošinās Krātuves aizpildījumu. KPP ir ieviests, lai stimulētu dabasgāzes tirgotājus plānot savas dabasgāzes plūsmas un KPP nebūtu jāizmanto Krātuves izņemšanas sezonas beigās. AS “Conexus Baltic Grid” pārstāvis papildus norāda, ka tirgotājiem, kuri plāno Krātuves jaudu izmantot ilgāk nekā vienu krātuves ciklu, būtu jāizvēlas rezervēt Krātuves jaudu 2GJP ietvaros, savukārt pārējiem tirgotājiem ir jāplāno GJP ietvaros rezervēt jaudu tādā apmērā, lai to būtu iespējams izņemt pilnā apjomā līdz Krātuves izņemšanas sezonas beigām.

3. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku jautājumi, priekšlikumi un ieteikumi par Tarifu projektu un komersanta pārstāvju atbildes.

Regulatora pārstāvis lūdz sniegt skaidrojumu, kāpēc Tarifu projekta aprēķinā ir izmantota trīs gadu vidējā Krātuves rezervētā jauda, ņemot vērā to, ka AS “Conexus Baltic Grid” tīmekļvietnē ir publicēta informācija, ka nākošajā krātuves ciklā rezervēšanai pieejamā Krātuves jauda sastāda vairāk kā 22 TWh un iepriekšējos krātuves ciklos ir bijis liels pieprasījums pēc Krātuves jaudas. Vai prognozētajai rezervētajai Krātuves jaudai nebūtu jābūt lielākai nekā prognozēts iesniegtajā Tarifu projektā?

AS “Conexus Baltic Grid” pārstāvis norāda, ka galvenais iemesls, kāpēc Tarifu projektā prognozētā rezervētā Krātuves jauda ir prognozēta kā iepriekšējo trīs krātuves ciklu vidējā jauda, ir tas, ka 2020.gadā dabasgāzes cenas bija salīdzinoši zemas, kas veicināja pieprasījumu pēc dabasgāzes. AS “Conexus Baltic Grid”, pieņemot lēmumu par prognozēto rezervēto Krātuves jaudu, ir izpētījusi gan dabasgāzes nākotnes cenas, gan analizējusi dažādu Eiropas analītiķu prognozes. Papildus jāņem vērā, ka, pateicoties siltajām ziemām, Latvijas nacionālais dabasgāzes patēriņš ļoti atpaliek no dabasgāzes patēriņa prognozēm. Ņemot vērā iepriekš minēto, tika secināts, ka nav pamata prognozēt dabasgāzes rezervētās Krātuves jaudas pieaugumu, tāpēc tika izvēlēts izmantot trīs iepriekšējo krātuves ciklu vidējo rezervēto jaudu – 17,8 GWh. Papildus AS “Conexus Baltic Grid” norāda, ka izmantotā prognozētā rezervētā Krātuves jauda neatstāj būtisku ietekmi uz tirgotāju gala maksājumiem par Krātuves izmantošanu, kā arī gadījumā, ja pieprasījums būs lielāks par 17,8 TWh, izsoles rezultātā šo apjomu varēs norezervēt un faktiskā cena par jaudas rezervēšanu pietuvināsies dabasgāzes ziemas / vasaras cenas starpībai, kas uz doto brīdi ir 1,8 euro/MWh. Vienlaikus jāņem vērā, ka tie izsoles ieņēmumi, kas pārsniegs Tarifu projektā noteiktos atļautos ieņēmumus, tiks ieskaitīti regulatīvajā rēķinā un aiznākamajā tarifu periodā krātuves produktu tarifs būs zemākas.

Regulatora pārstāvis saskatiet lūdz ar ko ir saistīts Tarifu projekta aprēķinā iekļautais izmaksu pieaugums, salīdzinot ar spēkā esošo Tarifu aprēķinā iekļautajām izmaksām?

AS “Conexus Baltic Grid” pārstāvis izmaksu pieaugums saistīts ar ekspluatācijas un personāla izmaksu pieaugumu. Personāla izmaksu pieaugums no 2022. līdz 2025.gadam ir iepļānots 5% gadā, kā arī ir plānots būtisks personāla izmaksu pieaugums 2021.gadā salīdzinot ar 2018.gada izmaksām.

Regulatora pārstāvis dod vārdu sanāksmes dalībniekiem jautājumu, priekšlikumu un ieteikumu paušanai.

AS “Latvijas gāze” pārstāvis vai 5% indeksācija personāla izmaksām nav pārmērīga?

AS “Conexus Baltic Grid” pārstāvis 5% ir noteikti atbilstoši Latvijas Bankas prognozētajām nominālās bruto algas izmaiņām turpmākajos gados.

AS “Latvijas gāze” pārstāvis norāda, ka Tarifu projektu vajadzētu apstiprināt pēc iespējas ātrāk, jo, ja Tarifi tiek apstiprināti janvāra beigās vai februāra sākumā, tas jau ir par vēlu, lai tirgotāji varētu plānot savas dabasgāzes plūsmas. Papildus ir jāņem vērā, ka Krātuvei šobrīd ir daudz lielāka nozīme un to izmanto ne tikai Latvijas lietotāju, bet arī visas Baltijas lietotāju apgādei, līdz ar to jāņem vērā, ka pārglabātais dabasgāzes daudzums no vienas sezonas uz otru sezonu var palielināties no tirgotāju neatkarīgu iemeslu dēļ, piemēram, AS “Conexus Baltic Grid” noteikto jaudu ierobežojumu dēļ, līdz ar to ir jāvērtē, vai ir pamatoti viņus sodīt, ieviešot KPP. Līdz ar to aicinu Regulatoru padomāt par kādu pagaidu noregulējumu, kas attiecas uz pārglabātajiem dabasgāzes apjomiem, ko var pārglabāt neizmantojot KPP. Lai gan Tarifu projektā KPP netiek plānots apjoms, šī brīža situācija liecina par to, ka Krātuves izņemšanas sezonas beigās Krātuvē paliks dabasgāzes apjoms, kas tiks pārglabāts KPP ietvaros.

AS “Latvijas gāze” pārstāvis piekrītu kolēģa minētajam un lūdzu Regulatoru padomāt par kādu pagaidu neregulējumu, kas attiecas uz pārglabājamiem dabasgāzes apjomiem, ko var pārglabāt neizmantojot KPP.

Regulatora pārstāvis norāda, ka šobrīd ir plānots apstiprināt iesniegtos Tarifus 2021.gada janvārī, ja savlaicīgi tiks saņemta visa nepieciešamā papildu informācija par iesniegto Tarifu projektu no sistēmas operatora, ņemot vērā, ka ieņēmumi un izmaksas tiks apstiprinātas uz pieciem gadiem, Regulatora rīcībā jābūt pilnīgai informācijai par izmaksu pamatotību. Attiecībā uz KPP Regulatora pārstāvis norāda, ka šis jautājums tika apspriest publiskās konsultācijas laikā gan par Metodiku, gan par Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumiem. Papildus, ja ir nepieciešams rast risinājumu izveidojušajai situācijai, Regulators ir gatavs rīkot darba apspriedi ar tirgus dalībniekiem.

AS “Conexus Baltic Grid” pārstāvis norāda, ka AS “Conexus Baltic Grid” galvenā prioritāte ir Krātuves drošība, līdz ar to gadījumos, ja tiek konstatēti dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas bojājumi vai ierobežojumi, šīs sistēmas darbībā nekavējoties tiek veikti remontdarbi, kā rezultātā var tikt ierobežota Krātuves jauda noteiktos sistēmas posmos.

AS “Latvenergo” pārstāvis Tarifu projektā attiecībā uz plānotajiem ieņēmumiem ir izveidota asimetrija, proti, AS “Conexus Baltic Grid” plāno rezervēšanai pieejamo Krātuves jaudu balstoties uz trīs iepriekšējo krātuves ciklu vidējo jaudu, savukārt tieši tāda pati pieeja netiek izmantota plānojot ieņēmumus. Ņemot vērā, ka katru krātuves ciklu tiek pārglabāts dabasgāzes apjoms, kas netiek izmantots 2GJP ietvaros, katrā nākošajā krātuves ciklā tiks izmantots KPP. Ņemot vērā, ka Tarifu projekts ir aprēķināts pieciem gadiem, es aicinu ņemt vērā reālo tirgus situācija, paredzot, ka KPP tiks izmantots un radīs papildus ieņēmumus. Līdz ar to Tarifu projektā ir jāiekļauj arī plānotie ieņēmumi no KPP, ņemot vērā iepriekšējo trīs gadu pārglabātos dabasgāzes apjomus.

Papildus ir jāmin, ka pirmajā Tarifu piemērošanas gadā faktiskie ieņēmumi būs lielāki nekā atļautie ieņēmumi, jo AS “Conexus Baltic Grid” prognozē, ka izsoles rezultātā tiks nerezervēta visa pieejamā Krātuves jauda GJP un 2GJP ietvaros, un ņemot vērā, ka dabasgāzes ziemas/vasaras cena ir lielāka nekā noteiktie produktu tarifi, izsoles rezultātā tirgotāji papildus produktu bāzes tarifiem maksās arī prēmijas, kas nākotnē mazinās tarifus. Ņemot iepriekš minēto, es aicinu veidot tādu ieņēmumu un izmaksu plānošanas modeli, kas jau ar pirmo krātuves ciklu ļaus noteikt atbilstošus produktu tarifus, nevis mākslīgi tos palielināt. Aicinu pavērtēt, vai tiešām ir korekti plānot, ka Tarifu projekta aprēķinā esošos atļautos ieņēmumus veidos tikai ieņēmumi no rezervētās jaudas GJP un 2GJP ietvaros.

Regulatora pārstāvis norāda, ka Tarifu projekta izvērtēšanas laikā tiks vērtēts AS “Conexus Baltic Grid” plānotais KPP apjoms un ieņēmumi no šī produkta izmantošanas, tajā skaitā, prognozējot KPP apjomu, izmantot AS “Latvenergo” pārstāvja izteikto piedāvājumu izmantot trīs iepriekšējo gadu vidējo pārglabāto dabasgāzes apjomu. Savukārt attiecībā uz jaudas produktu izsolēm ir ļoti grūti prognozēt dabasgāzes tirgotāju izvēlēto stratēģiju, ņemot vērā, ka līdz šim šādas izsoles netika rīkotas.

AS “Conexus Baltic Grid” pārstāvis norāda, ka trīs iepriekšējo gadu vidējais faktiski pārglabātais dabasgāzes apjoms ir ap 4 TWh un AS “Conexus Baltic Grid” plāno, ka šo apjomu var pārglabāt 2GJP ietvaros. Tāpat jāņem vērā, ka iepriekš pārglabātajam dabasgāzes apjomam netika piemērots paaugstināts tarifs, tāpēc tiek plānots, ka, ieviešot KPP, tirgotāji plānos savas plūsmas tā, lai dabasgāze netiktu pārglabāta uz nākamo krātuves ciklu.

Regulatora pārstāvis kāds ir jūsu skatījums attiecībā uz jaudas produktu izsoļu prēmiju ieņēmumiem?

AS “Conexus Baltic Grid” pārstāvis ņemot vērā, ka Tarifu projekts ir aprēķināts pieciem gadiem un dabasgāzes ziemas/vasaras cenas starpības ir ļoti svārstīgas, AS “Conexus Baltic Grid” izvairās veikt prognozes par izsolē rezervētajiem dabasgāzes apjomiem.

AS “Latvenergo” pārstāvis ja iestāties tāds gads, kurā dabasgāzes ziemas/vasaras cenas starpība būs ļoti zema, kādus ieņēmumus plāno iegūt AS “Conexus Baltic Grid”, ja šajā gadā AJP tarifs tiek noteikts 1,12 *euro*/MWh? Šādā gadā tirgotājiem rodas demotivācija izmantot Krātuves pakalpojumus. AS “Latvenergo” ierosinājums būtu AJP bāzes tarifa vērtību noteikt tādā līmenī, kas ļautu AS “Conexus Baltic Grid” nosegt vismaz Krātuves mainīgās izmaksas, tas būs būtiskāks ieguvums gan tirgotājiem, gan AS “Conexus Baltic Grid”. Šāds risinājums veicinās Krātuves izmantošanu arī gados, kad dabasgāzes cena ir ļoti zema un ļaus AS “Conexus Baltic Grid” iegūt ieņēmumus mainīgo izmaksu segšanai.

AS “Conexus Baltic Grid” pārstāvis AS “Conexus Baltic Grid” ir analizējusi arī 2018.gada dabasgāzes tirgus situāciju, kad dabasgāzes cena bija ekstrēmi zema un tika piedzīvots vēsturiski zemākais Krātuves piepildījums – 13,4 TWh. Attiecīgi šī situācija lika secināt, ka dabasgāzes cenas elastība beidzas pie šāda apjoma. Šobrīd AS “Conexus Baltic Grid” uzskata, ka ir maz ticams, ka dabasgāzes cena varētu atgriezties 2018.gada līmenī un attiecīgi Krātuves aizpildījums varētu būt lielāks, ņemot vērā, ka, pateicoties Vienotajam dabasgāzes tirgum, Krātuvi izmanto arī Somija. Līdz ar to piedāvātais tarifs ir pietiekams, lai varētu nodrošināt Krātuves jaudas rezervēšanu un mainīgo izmaksu atgūšanu. Gadījumos, ja tomēr iestāsies gads, kad dabasgāzes cenas būs ļoti zemas, negūtie ieņēmumi tiks ieskaitīti regulatīvajā rēķinā, bet rezultātā neradīsies tāda situācija, ka nākošās sezonas produktu tarifi pārsniegs šī brīža plānoto nākotnes dabasgāzes cenu.

Regulatora pārstāvis vai noteiktais AJP koeficients ir noteikts vienam krātuves ciklam vai garākam periodam?

AS “Conexus Baltic Grid” pārstāvis koeficients ir noteikts 0,8 pret GJP tarifu, līdz ar to ar iegūto tarifu tiek nosegtas gan operatīvās izmaksas, gan sistēmas nolietojums. Koeficients ir aprēķināts tā, lai to varētu piemērot visā regulatīvajā periodā.

AS “Latvenergo” pārstāvis tomēr rosina noteikt pēc iespējas zemāku AJP bāzes vērtību.

Regulatora pārstāvis pateicas klātesošajiem un slēdz uzklauššanas sanāksmi.

Uzklauššanas sanāksmi slēdz plkst. 11.20

Uzklauššanas sanāksmes vadītājs

V. Uzvārds

Protokolētāja

V. Uzvārds